

ALLAH YOLUNDA CİHAD*

Eüzü bi'llâhi mine'ş-şeytâni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-âlemîn... Ve's-salâtu ve's-selâmu alâ seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîn, seyyidinâ ve senedinâ muhammedin ve âlihî, ve sahibihî ecmaîn... Ve men tebiahû bi-ihsânin ilâ yevmi'd- dîn...

Emmâ ba'd: Fa'lemû eyyühe'l-ihvân, feinne efdale'l-kitâbi kitâbu'llâh, ve efdale'l-hedyi hedyü seyyidinâ muhammedin salla'llâhu aleyhi ve sellem, ve şerre'l-umûri muhdesâtuhâ, ve külle muhdesetin bid'ah, ve külle bid'atin dalâleh, ve külle dalâletin ve sâhibehâ fî'n-nâr... Ve bi's-senedi's-sahîhi'l-muttasılı ile'n-nebiyyi salla'llâhu aleyhi ve selleme ennehû kâl:

مَنْ فَصَلَ فِي سَبِيْلِ اِلَلْ فَمَاتَ اَوْ قُتِلَ، اَوْ وَقَصَتْهُ
فَرَسُهُ اَوْ بَعِيْرُهُ، اَوْ لَدَغَتْهُ هَامَّةٌ، اَوْ مَاتَ عَلٰى
فِرَاشِهِ، بِاَيِّ حَتْفٍ شَاءَ اِلَلْ، فَاِنَّهُ شَهِيدٌ وَاِنَّ لَهٗ
اَلْجَنَّةَ

(د. طب. ك. هب. عن أبي مالك الأشعري)

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

RE. 432/2 (*Men fasale fî sebîli'llâhi femâte ev kutile, ev vekasahû feresühû ev baîruhû, ev ledeğathü hâmmetün, ev mâte alâ firâşihî, bi-eyyi hatüfin şâe'llâhu feinnehû şehîdün ve inne lehü'l-cenneh.*)

Sadaka rasûlü'llâh, fî mâ kâl, ev kemâ kâl.

Çok aziz ve muhterem kardeşlerim!

Ramazan'ınız mübarek olsun... Allah-u Teâlâ Hazretleri cümlemizi tariflere sığmayacak kadar mübarek, rahmeti bol, güzel ayın rahmetinden feyzinden, bereketinden faydalananlardan eylesin... Oruçlarımızı güzel tutup rızasını kazanmayı nasip etsin... İbadetlerimizi, teravihlerimizi, dualarımızı, niyazlarımızı kabul eylesin... Bizleri dünya ve ahiretin hayırlarına erdirdin...

Efendimiz Muhammed-i Mustafâ SAS Hazretleri'nin mübarek hadîs-i şerîflerinden bir demet okuyacağız. Gümüşhaneli Ahmed Ziyâeddin Hocamız'ın telif eylemiş olduğu *Râmûzü'l-Ehâdîs* isimli hadis kitabının 432. sayfasından okumaya devam edeceğiz.

Hadîs-i şerîflerin okunmasına başlamadan önce, evvelen ve hasseten Peygamber Efendimiz Muhammed-i Mustafâ SAS Hazretleri'nin ruh-u pâki için, onun cümle âlinin, ashâbının, etbânının, ahbâbının ruhları için; hassaten Ümmet-i Muhammed'in mürşidleri olan evliyâullahın, sâdât ve meşâyih-i turuk-u aliyyemizin, Ebû Bekr-i es-Sıddîk ve Aliyyü'l-Mürteza'dan (*rıdvanu'llâhi teâla aleyhim ecmaîn*) müteselsilen Hocamız Muhammed Zâhid-i

Bursevî'ye kadar gelmiş geçmiş meşâyihimizin ve silsilemize mensup sâdâtımızın, hulefâlarının, müridlerinin, muhiplerinin ruhlarına;

Uzaktan yakından hadîs-i şerîfleri dinlemeye gelmiş olan sizkardeşlerimizin ahirete göçmüş olan bütün sevdiklerinin ve yakınlarının ruhlarına; bu eserin içindeki hadîs-i şerîflerin bize kadar gelmesine emek sarf etmiş olan alimlerin, râvilerin ruhlarına;

Bu caminin yapıcısından şu hale gelmesine yardım etmiş, tamirine emek sarf etmiş, az veya çok bağışta bulunmuş olanların kendilerine ve geçmişlerinin ruhlarına hediye olması için;

Biz yaşayan müslümanların da Mevlâ'mızın rızasına uygun, hadîs-i şerîflerin ruhuna muvafık, sünnet-i seniyye yolunda ömür sürüp, Peygamber Efendimiz'in, "Ümmetim fesada uğradığı zamanda sünnetime sarılana yüz şehid sevabı var!" buyurduğu müjdelere erip Rabbimiz'in huzuruna sevdiği, razı olduğu bir kul olarak varmamıza vesile olması için, evlatlarımızın, zürriyetlerimizin hayırlı kimseler olması için, beldelerimizin mahfuz olması için bir Fatiha, üç İhlâs-ı Şerîf okuyalım, sonra başlayalım!

.....

a. Allah Rızası İçin Sefere Çıkmak

Mukkaddimedede metnini okuduğum ilk hadis-i şerif, Ebû Mâlik el-Eş'arî RA'dan rivayet edilmiş. Ebû Dâvud'da, Taberânî'de ve diğer kaynaklarda yer almış.

Buyuruyor ki Peygamber Efendimiz:¹

مَنْ فَصَلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَمَاتَ أَوْ قُتِلَ، أَوْ وَقَصَتْهُ
فَرَسُهُ أَوْ بَعِيرُهُ، أَوْ لَدَغَتْهُ هَامَّةٌ، أَوْ مَاتَ عَلَى
فِرَاشِهِ، بِأَيِّ حَتْفٍ شَاءَ اللَّهُ، فَإِنَّهُ شَهِيدٌ وَإِنَّ لَهُ
الْجَنَّةَ

(د. طب. ك. هب. عن أبي مالك الأشعري)

RE. 432/2 (*Men fasale fî sebîli'llâhi femâte ev kutile, ev vekasahû feresühû ev baîruhû, ev ledeğathü hâmmetün, ev mâte alâ firâşihî, bi-eyyi hatüfin şâe'llâhu feinnehû şehîdün ve inne lehü'l-cenneh.*)

(*Men fasala fî sebîli'llâh*) “Kim Allah rızası için, Allah yolunda faslederse...” Fasletmek ne demek?.. Ayrılmak, yola çıkmak mânâsına geliyor.

“Her kim Allah yolunda evini terk edip yola koyulursa; böyle bir niyetle yola çıktıktan sonra, (*femâte ev kutile*) ister eceliyle, düşmanla çarpışmadan ölsün, ister düşman tarafından şehid edilsin.”

¹ Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.12, no:2499; Hâkim, *Müstedrek*, c.II, s.88, no:2416; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.III, s.282, no:3418; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.IV, s.22, no:4248; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IX, s.166, no:18318; İbn-i Asâkir, *Ta'zîyetü'l-Müslim*, c.I, s.76, no:105; İbn-i Ebî Asım, *Cihad*, c.I, s.223, no:54; Ebû Mâlik el-Eş'arî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.493, no:10555; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XXI, s.193, no:23074.

Tedarikâtını; kalkanını, zırhını, silahını almış, “Ben cihada gidiyorum.” demiş ve yola çıkmış. İsterse düşman tarafından öldürülsün isterse “Hay Allah, tüh, daha düşmanla çarpışmadan yolda ölüverdi...” denilsin, fark yok!

“İster kendisi ölsün, ister düşmanla karşılaştığı zaman düşmanın elinden ahirete göçsün, maktul düşsün; (*ev vakasahû feresuhû ev baîruhû*) veyahut isterse bindiği atı veya devesi huysuzluk edip, onu tepe taklak yere düşürmüş de başı yere çarpmış, o suretle ölmüş olsun. Kaza ile, bir binek kazasıyla ölmüş olsun.”

(*Ev ledegathu hâmmetun*) “Veyahut konakladıkları yerlerde giderken bir zehirli yılan, akrep, çıyan, örümcek... Oralarda zehirli mahlûklar var, onlar sokmuş da ondan ölmüş olsun.” Peygamber Efendimiz hepsini sayıyor:

(*Ev mâte alâ firâşihî*) “İsterse yatağında ölmüş olsun.”

Akşam rahat rahat yattı, sabahleyin “*Innâ li’llâhi ve innâ ileyhi râciûn*, vah gitmiş...” dediler. Hiçbir şey de yok, sokma vs. de yok; isterse öyle ölmüş olsun.

(*Bi-eyyi hatvin şâe’llâhu*) “Allah’ın istediği, takdir ettiği hangi çeşit ölümle, helâk ile helâk olursa olsun; değil mi ki evinden Allah rızası için yola çıktı... (*Feinnehû şehîdun*) O şehiddir, şehidlik mertebesini kazanmıştır. (Ve inne lehü’l-cenneh) Ve ona cennet vardır; cennet onun olacak, mükâfatı cennet olacaktır.”

Bu hadîs-i şerîfi Taberânî, Ebû Dâvud, İbn-i Hibban Ebî Mâlik el-Eş'arî'den rivayet etmişler. İslâm'da cihadın kıymetini bildiren bir hadîs-i şerîftir.

Cihad, bizim dinimizin hörgücünün zirvesidir. Peygamber Efendimiz hadîs-i şerîfte öyle buyuruyor:²

وَذِرْوَةٌ سَنَامِهِ الْجِهَادُ

(طب. عن معاذ)

(*Ve zirvetü senâmihi el-cihâd*) “Bu dinin zirvesi, böyle bir tepe noktası var, hörgücü var, hörgücün en yüksek noktası, zirvesi cihaddır.”

Devenin; sırtında hörgücü olur, yüksektir. Hörgücün bir detepesi, en yüksek noktası olur. Cihad orasıdır, en yüksek iştir.

“—İnsan öldürmek, kan dökmek neden en yüksek iş oluyor?”

Eğer o olmasa yeryüzü fesada uğruyor. Daha beter fitneler çıkıyor; insanlar aldatılıyor, öldürülüyor, kesiliyor, biçiliyor; hırsızlıklar oluyor, arsızlıklar, tariflere sığmaz haksızlıklar oluyor...

Şimdi bizim yolumuz açık olsa, Bulgaristan'a savaş açmaz mıyız? Candan yaparız. Bir fırsat çıktı, el-hamdü lillâh, deriz. Bir gül bahçesine

² Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XX, s.55, no:96; Muaz ibn-i Cebel RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.13, no:22; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.608, no:1621.

girercesine güle oynaya gideriz. Çünkü hak ettiler. Biz onların memleketine gittiğimiz zaman, dokunmadık; hayatlarını bağışladık, kiliselerini bağışladık... Onlar durup dururken böyle yapıyorlar.

İslâm mütecaviz değil. Adamlar hem zulmü yaparlar hem de bir de iftira atarlar, Müslümanlığın cihadına dil uzatırlar.

Peki senin Afrika'da yaptığın nedir? Senin Vietnam'da yaptığın nedir? Kore'de, Amerika'da, Avustralya'da yaptığın nedir? Tarih kitaplarını, coğrafya kitaplarını açın; dünyanın birçok yerlerinin nasıl alındığını, yerlilerin nasıl öldürüldüğünü görün! Çok daha âlâsını, çok daha yükseğini, sebepsiz, haksız olanını yapmışlardır. İslâm, cihadı Allah'ın emri yerine gelsin diye mecburiyetler tahtında... Ve ilk başta da güzel güzel "Allah'ın emrine gel, iş bitsin." diye teklif vardır.

İslâm'da doğrudan doğruya harp yoktur. Ona rağmen Avrupalılar'ın, Amerikalılar'ın veya Ruslar'ın İslâm'a en büyük hücumları cihaddandır.

Sakın ha, "Keşke cihad olmasaydı..." diye bir düşünceye gelmeyin! Bu cihad, cihan durdukça olacak! Cihadsız olmaz! Madem ki yeryüzünde kötü var; o zaman cihad olur, mecburi! Hiçbir şey olmasa şeytan var, şeytanla cihad var. Sakın ha aşağılık kompleksine kapılmayın!

Dinimiz iyi ki cihadı koymuş, çünkü bizim dinimiz tabii bir dindir, fıtrat dinidir, insanoğlunun yaratılışına uygun dindir. Laf dini değildir,

edebiyat dini, palavra dini değildir; hakikat dinidir, hayat dinidir.

“—Hayatın icabı ne?”

“—Hocam hayat ciddidir, adamın elinin kangren olacağı anlaşılınca kolunu keserler.”

“—Neden? İnsanın kolu canı isteye isteye kesilir mi?”

“—Ama kesmezse o cerahat bütün vücuduna yayılacak, ölecek, diye keserler.”

Doktorlar bazen bir insanın öteki gözüne hastalık bulaşmasını diye bir gözünü çıkartırlar. Mecburiyet oluyor, bazı tedaviler oluyor ki, insanın hoşuna gitmediği halde faydası olduğu için mecbur oluyor. Cihad da öyle bir sosyal bir tedavidir. Onun için farz kılınmıştır:

كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ وَهُوَ كُرْهُ لَكُمْ، وَعَسَى أَنْ
تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَكُمْ، وَعَسَى أَنْ تُحِبُّوا
شَيْئًا وَهُوَ شَرٌّ لَكُمْ، وَاللُّ يُعَلِّمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ

(البقرة: ٢١٦)

(Kütibe aleykümü'l-kıtâlü ve hüve kürhün leküm, ve asâ en tekrahû şey'en ve hüve hayrun leküm ve asâ en tühibbû şey'en ve hüve şerrun leküm, va'llàhu ya'lemu ve entüm lâ ta'lemûn.) (Bakara, 2/216)

(Kütibe aleykümü'l-kıtâlü ve hüve kürhün leküm) “Hoşunuza gitmediği halde kıtâl, cihad size farz kılındı.” buyruluyor.

Evet beğenmezsiniz, istemezsiniz. Evinde oturmak ve baharda bülbüllerin seslerini dinlemek, güllerin kokularını koklamak, boğazın sularına bakmak, püfür püfür esen rüzgârda balkonda, kamelyanın altında, mehtapta oturmak varken, terleyip de can pazarına gitmek nefse tabi zor gelir. Bir oradan mekruhluk var, zorluk var bir de daha başka yönlerden zorlukları var. Onun için hoş gitmez.

Ayet-i kerimenin devamında buyruluyor ki:

(Ve asâ en tekrehû şey'en) “Sizin hoşunuza gitmeyen şeyler olabilir ama; bir şeyi siz hoşlanmazsınız, sevmezsiniz, kerih görürsünüz, mekruh görürsünüz, nahoş görürsünüz ama; *(ve hüve hayrun leküm)* o sizin için daha hayırlıdır.

(Ve asâ en tuhibbû şey'en) Bazen de bunun mukabilinde, karşısında bir şeyi seversiniz, *(ve hüve şerrün leküm)* o sizin için hayır değildir, şerdir, daha kötüdür. *(Va'llàhu ya'lemu ve entüm lâ ta'lemûn.)* Allah-u Teâlâ Hazretleri her şeyi biliyor, ama siz bilmiyorsunuz.” (Bakara, 2/216)

Biz cihadı terk ettiğimiz için bu duruma düştük, diyebiliriz. Cihad insanı, cemiyetleri canlı tutar. Cihad yapacağım, dersin; silah sanayin harıl harıl çalışır. Düşman bir uçak yapmışsa sen daha âlâsını yaparsın, bir tank yapmışsa daha iyisini yaparsın. Düşman 300 bin asker besliyorsa biz 45 milyon askeriz. Biz bütün cihanla çarpışırız!

İstemiyoruz, işimiz kabadayılık değil ama bizi hiç kimse korkutamaz! Niye korkutamaz?

Çünkü biz ölürsek şehid oluruz. İsterse yatağımızda ölelim, o niyette olduk mu şehid oluruz. Kalırsak gazi oluruz. Kalırsak da ölürsek de muradımıza ereriz. Bizim sırtımızı kim yere getirebilir? Mü'minin sırtını kim yere getirebilir?

Kıbrıs hadisesinde bir yedek subay arkadaş galiba Gaziantep'te, ailesine mektup yazmış:

“—Çoktandır çıkmamış bir fırsat, birçok arkadaşımın eline geçmemiş bir imkân bana nasib oldu, Kıbrıs'a cihada gidiyorum, şehid olmayı temenni ediyorum.” diyor.

İnsanın gönlünde cihad aşkı, şehid olma arzusu olmadan ölürse o adam bir çeşit münafıklık üzere ölür!

İçinde arzu olacak, şevk olacak. İsterse yatağında ölsün ama o arzu olacak. İslâm'da korkaklık yok. Öbür tarafta kardeşlerimin ırzına, namusuna, malına, canına tecavüz ediliyor; ben burada ekmeğin üstüne kaymağı sürmüşüm, üstüne de gül reçelini sürüyorum, yiyorum. Boğazıma takılır, takılıyor!

İstiyorum ki yeryüzü hepsi güzel olsun, her taraf güzel olsun. Ama o gelmiş orayı istila etmiş, bu gelmiş burayı istila etmiş hem de “Müslümanlar şöyledir, böyledir...” diye bize hakaret ederek.

Kerata, benim memleketime girmişsin:

“—İnsan hakları vs.”

Senin çiğnediğin insan hakları, kimi aldatıyorsun?

Bir ara aldatmışlar, hem münevver arkadaşlardan biliyorum, aşağılık kompleksine düşmüşler:

“—Biz de savaştan başka bir şey yapmamışız...”

O düşmanlarının seni aldatmacası. Düşman, seni bir de ruhenyere sermek için sana onları empoze ediyor.

Bizim dedelerimiz kanadı kırık kuşa bile vakıf bırakmış:

“—Göçmen kuşlardan kanadı kırılıp da uçamayanlara bakılsın diye şu parayı, şu malı ayırdım.” demiş.

“—Hizmetçi tabak kırarsa, efendisi pataklamasın!” diye, tabak kıran hizmetçinin kırdığı döktüğünün ödenmesi için vakıf bırakmış.

Horhor caddesinin köşesinde apartmanların arasında dedelerimizin yaptığı binalardan bir eski bina kalmıştır. Köşesine bakın; köşesinde, çatının hemen alt yanında serçeler için köşk vardır. Serçesini bile düşünmüştür:

“—Serçe buraya yuva yapacak. Ben burayı kiremitle yapacağım, altında boşluk bırakmıyorum, bu hayvancağыз yuva yapmakta zorluk çeker. Ben buraya taştan güzelce bir oyuncak köşk yapayım...” diye köşesine köşk yapmıştır.

Bizim ecdadımız öyle ince insanlardı.

Avrupa, çiçek sevgisini bizim ecdadımızdan öğrenmiştir.

Seyyah Baron de Busbek, Kânûnî devrinde memleketimize gelmiş:

“—Bu Osmanlılara akıl ermez. Bunlar bir çiçek için dünyanın parasını verir, bu adamlara akıl ermez!” diyor.

Lâleleri ilk defa burada görmüş, “Bunlar ne güzel çiçek!” demiş, bayılmış. Hollanda’ya lâleyi o götürmüş. Kış gününde gelmiş, Yedikule’den sümbül bahçelerinin arasından geçecek. Sümbül kokularından mest olmuş. Kitabına “Bu mevsimde bu çiçekler burada nasıl oluyor?” diye yazıyor.

Bizim ecdadımız böyle...

Ecdadınızı iyi tanıyın! Kusuru varsa tenkit edin, ona bir şey demiyoruz ama, bari siz haksız tenkit yapmayın! Zaten düşmanlar yapacağını yaptı, bari siz torunları yapmayın!

Düşman olduğu zaman çarpışma var, düşmanla cihad var, tamam. O İslâm’ın nurunu söndürmeye bir gayret sarf ediyor; ben de Allah’ın askeriyim, Allah’ın nurunu, dinini yeryüzünde pırıl pırıl, canlı tutmak için ben de canımı vermeye hazırım. Gönüllü askerim, yazılmışım, ordudayım. Ölsem gam yemem, kalsam, yaralansam, ayağım gitse, gözüm çıksa gam yemem.

Başka? Başka çeşit düşmanlar da var. Mesela nefis de insanın içinde düşman! O da insana:

“—Namazı kılma, orucu tutma, sigara iç!” der. Sigarayı içme ne olur?

Koca adam, ağzına sigarayı almış, arabayı kullanarak geliyor. Sen babandan-anandan böyle mi gördün, bu memleketin töresi bu muydu? Bu memleketin Yahudisi, Ermeni’si Ramazan’da aşikâre oruç yemezdi. Gayrimüslim terbiyesi kadar bile terbiyen kalmamış, yazıklar olsun sana! Osmanlı onu öyle terbiye etmiş; çocuklarını içeriye alırlarmış:

“—Müslümanların oruç mevsimi, sen dışarıda niye ekmek yiyorsun!” diye döverlermiş.

Ağzına sigarayı alenen almış, utanmıyor da... Koca kazıkkadar çocuklar, her birini yalıya diksen gemi bağlanacak iskele olur; futbolun peşinde... Akşam oruç tutsa futbol oynayabilir mi, hâli kalmaz. Ekmek elden su gölden; babasından harçlığı alıyor, geziyor.

Nefis, şeytan diye düşmanlar var, bunlar yaptırtıyor.

Nefis kendi içimizdeki benliğimiz; yemek yemek ister, yan gelip yatmak, keyif çatmak ister, rahatı sever, biraz çalışmayı yüklesen ibadet zor gelir, çalışmak zor gelir filan. Onunla cihad var, o da bir mânevî düşman! Bunu düşman bilmez; Avrupa'nın, Amerika'nın yüksek medeniyetleri bilmez. Bizim dedelerimiz bilir. İnsanın içinde kendisinden olma, kendisinden bir parça bir düşman var ki o nefistir. O ona kötülük yapıyor, onunla da cihad etmek lazım.

Nefis hakkında:³

أَعْدَىٰ عَدُوِّكَ نَفْسُكَ الَّتِي بَيْنَ جَنْبَيْكَ .

(A'dâ adüvvüke nef süke'lletî beyne cenbeyke)
“Senin en büyük düşmanın iki yanın arasındaki, içindeki nefisindir.” buyrulmuştur. Dışarıdaki

³ Beyhakî, *Zühdü'l-Kebîr*, c.I, s.359, no:355; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.408, no:5248; Harâitî, *İ'tilâlü'l-Kulûb*, c.I, s35, no:32; Ebû Mâlik el-Eş'arî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.431, no:11263; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.143, no:412, 2144; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XVIII, s.270, no:19379.

düşmanlar sana bir şey yapamaz. Kale, içinden fethedilir. İçindekini ıslah et; onu ıslah edemediğin zaman camiye gelemiyorsun, televizyondan kurtulamıyorsun, kötü huyları bırakamıyorsun, iyi huylara yanaşamıyorsun. Ömrün geçmiş, saçın sakalın ağarmış, yolun yarısını geçmişsin, gideceğin istikamet belli, tevbe etmiyorsun, istiğfar etmiyorsun...

Şeytan; usta, profesyonel bir aldatıcı, korkunç bir yankesici, korkunç bir dolandırıcı. İnsanın imanını alıp kendisiyle beraber cehenneme düşmesini hedef almış bir çalışan hasım kuvvet.

إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمْ عَدُوٌّ فَاتَّخِذُوهُ عَدُوًّا

(فاطر: ٦)

(*Inne's-şeytâne leküm aduvvün fettehizûhu adüvvâ*) [Şüphesiz şeytan sizin için bir düşmandır. Öyleyse siz de onu düşman tanıyın!] (Fâtır, 35/6)

Onunla da mücadele var.

Bunlar da cihad ama bu maddî cihad da böyle. İslâm'ın güzelliğini görüyorsunuz!

Hani biz ne deriz: İşçiyi tutarız, akşam parasını veririz; sabahtan verirsek kaçır, diye korkarız. Hatta evi badana boya ettirdiğimiz zamanda bazen benim de işçi filan kaçtığı için, yapmıyor, yarı yolda kaçıyor, anlaşmasına uymuyor diye keşke tamamen bitirse de versem diye düşündüğüm oldu. Ama Allah-u Teâlâ Hazretleri daha savaş meydanına gitmeden niyeti öyle diye bir şey yapmadığı halde yatağında ölse bile sevabı veriyor.

Neden?

İranlı şairlerden bir tanesi güzel söylemiş,
buyurmuş ki;

رحمتش را بها نمی جوید

بلکه او را بهانه می جوید

Rahmeteş râ bahâ nemi hùyed,

Belki û râ bahâne mi cûyed.

“Allah-u Teâlâ Hazretleri rahmetine para, karşılık,
baha istemiyor; rahmetine bahane arıyor!”

Ver şu kadarı, al bu kadarı; pazarlık usulü değil!

Bu adamın bahanesi neymiş?

Şehid olmak niyetiyle evinden çıktı ya, daha savaş bölgesine varmadı. Otelde yatarken, akşamleyin güzelce banyo yaptı, kebabları, tatlıları güzelce yedi, keyfi yerinde... Daha düşman çok kilometrelerce uzakta iken, “*Innâ li'llâhi ve innâ ileyhi râciûn*” öldü. Şehid sevabını veriyor.

Neden? Rabbimiz *Ekremü'l-ekremîn* de ondan, cömertlerin cömerdi. Kula vermek için bahane arıyor, kulun doğru yola gelmesinden seviniyor. Kulun doğru yoldan gitmesini istemiyor.

Zalim biziz, çok zalimiz, çok kaba saba insanlarız. Allah'a güzel kulluk etmeyen insanlar çok kaba saba, çok edepsiz insanlar. Allah veriyor veriyor, biz kulluk etmiyoruz. Allah bahanelerle karşılıksız lütuflara gark ediyor, biz gene küfrân-ı nimette bulunuyoruz.

Allah bize mün'im-i hakikiyi görüp Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin üzerimizdeki ihsanını, ikramını anlayıp da ona severek candan, gönülden ibadet etme edebini ihsan eylesin... Cümlemizi ârif, edip, zarif, kâmil kullar eylesin...

b. Dört Halifenin Fazileti

Rafiî, Ebû Hüreyre RA'dan rivayet etmiş. Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁴

مَنْ فَضَّلَ عَلِيَّ بْنَ أَبِي بَكْرٍ وَعُمَرَ وَعُثْمَانَ وَعَلِيَّ، فَقَدْ
رَدَّ مَا قُلْتُهُ، وَكَذَّبَ مَا هُمْ أَهْلُهُ

(الرافعي عن أبي هريرة)

RE. 432/3 (*Men faddala alâ ebî bekrin ve umera ve usmâne ve aliyin, fekad radde mâ kultühû, ve kezzebe mâ hüm ehlühû.*)

(*Men faddala*) “Her kim ki daha üstün sayarsa, tafdil ederse...” Kime daha üstün sayacak? (*Alâ ebî bekrin*) “Ebû Bekir’den daha üstün sayarsa...”

Şimdi *Ebû Bekrin*, şerhte *Ebî Bekrin* denmiş. *Alâ* gelince *ebû* kelimesi *ebî* olur, onu düzeltmek lazım!

Yalnız bir şey beni düşündürüyor: Peygamber Efendimiz’in zamanında *harf-i cer*; *ebû* kelimesi üzerinde izafet amel etmezmiş. O devre, o zamana mahsus böyle bir rivayet var. Hatta Topkapı Sarayı’nda bir Kur’ân-ı Kerîm nüshası var: (*Ketebehû aliyü’bnü ebû tâlibin*)

⁴ *Kenzü'l-Ummâl*, c.XI, s.635, no:33091; *Câmiü’-Ehâdîs*, c.XXI, s.104, no:23075.

demiş. Hâlbuki *ibn* kelimesinin muzâfun ileyihi olarak (*Ebî talibin*) demesi lazımdı, *Ebû* demiş. Şimdiki Arapça gramerine aykırı bir ifade gibi görünüyor ama, bizim Edebiyat Fakültesi'ndeki profesör:

“—Bu onun hakikaten imzası olduğunu gösterir. Çünkü uydurma yapan bir insan, düzgün yapayım diye bu hatayı yapmaz. Burada bu böyle olduğuna göre, o devirde olan kaide; pervasız öyle yazmış: (*Aliyyü'bnü ebû tâibin*) demiş. Hâlbuki *ibn*; muzâfun ileyh, (*Ebî talibin*) demesi lazım. Demek ki o imza doğrudur. Bu nüsha Hz. Ali'nin kaleminden çıkmıştır!” derdi.

Profesör, ketebe kaydının imlâsının özelliklerinden öyle ifade ederdi. Belki burada da o durum var. O eski kaideye binaen böyle buyurmuş olabilir.

Bu sözler fem-i saadet-i nebevîden böyle çıkmış olabilir ama mâna değişmiyor, bu ancak Arapça bilenlere ait bir izahat.

(*Men faddala alâ ebû bekrin*) “Her kim ki bir kimseyi Ebû Bekir'den daha üstün sayarsa...” Başka? (*Ve umara ve usmâne ve aliyyin*) “Ömer'den ve Osman'dan daha üstün sayarsa ve Hz. Ali'den üstün sayarsa; (*fekad radde mâ kultühû*) o, dediğimi reddetmiş olur!”

Bu sözün bizim anlayacağımız gibi ifadesi nasıldır?

“—Hiçbir kimse ‘Ebû Bekir’den, Hz. Ömer’den, Hz. Osman’dan, Hz. Ali’den daha üstünüm!” diye iddia etmesin! Bir kimse ‘Falanca şahıs

bunlardan daha üstündür.’ diye bir iddiayla ortaya çıkmasın. Böyle diyen bir insan benim sözlerimi reddetmiş olur.” diyor Peygamber Efendimiz.

(*Ve kezzebe mâ hüm ehluhû*) “O şahıs, bu dört mübarek zâtın ehli olduğu, ehliyetli olduğu makamı inkâr etmiş olur.”

Bu demektir ki Peygamber Efendimiz; “Hz. Ebû Bekir en üstündür, Ömer üstündür, Hz. Osman üstündür, Hz. Ali üstündür.” buyurmuş oluyor bu hadîs-i şerîfte. Bizim ehl-i sünnet itikadımızın, inancımızın delili hadîs-i şerîfte karşımıza çıktı.

Bazı kimseler başka şeyler söylüyorlar. Şimdi müslümanlar arasında tefrika çıkarma zamanı değil!

Ebû Bekir es-Sıddık Peygamber Efendimiz’e malıyla canıyla yardım etmiş, yâr-ı gâr-ı gam-güzârı olmuştur. Ebû Bekir es-Sıddık RA ümmetin ala’t-tahkîk, en üstünüdür.

Hz. Ömer-i Faruk, Peygamber Efendimiz’e kızını vermiştir. İkisi de hücre-yi saadette yanı başında yatmak saadetine erişmiştir.

Allah Peygamber Efendimiz’in yanında yatmayı edepsizce nasip eder miydi, mümkün olur muydu?

Olmazdı. O mübarekler öyle!

Hz. Osman Kur’ân-ı Kerîm’i toplamıştır, Zinnûreyn’dir; Peygamber Efendimiz bir kızını vermiş, sonra bir kızını daha vermiş. Sevmiş ki bir tanesini daha vermiştir. O da malını hak yolda sarf etti. O da çok mübarek insandı ama

insanların dilleri durmuyor. Bu insanların öyle acaip huyları var ki, biraz yükseğe çıksanız görürsünüz, çok acaip halleri, çok acaiplikleri var.

Peygamber Efendimiz'in torunu öldürülür mü? Şu akla bak! Hangi akla, hangi mantığa uyup da Peygamber Efendimiz'in çocuğu, torunu öldürülür? Hz. Hüseyin'e kıyılır mı? Hangi hırs, hangi dünya arzusu, mal arzusu, hangi akıl, mantık buna cevaz verir?!..

Yapmışlar! Tarih yazmasa, çok kitaplarda yazmasa insan, "Böyle olmaz!" der ama yapmışlar. Hz. Osman aleyhinde söylemişler.

Ankaralı bir hocaefendi var, biraz dobra dobra konuşur. İşte şöyledir böyledir filan, hani insanlara ezâ cefa ediliyor, bazıları aleyhinde sözler söyleniyor filan. Karşısındaki şahsa;

"—Efendi, efendi! Sen ne diyorsun, bu insanların dilini tutmak mümkün değil; bunlar Allah'a bile dil uzatıyor!.."

Edepsizliğin sonu yok ki... Nereye kadar...

Allah'a dil uzatanlar var; kendisini yaratan, yaşatan, her türlü nimeti veren Allah! Peygamber Efendimiz'e dil uzatanlar var! Hz. Ebû Bekir'e, Hz. Ömer'e, Hz. Osman'a dil uzatanlar var...

Bunları niye söylüyorum?

Söz söylenir, kalbiniz sapasağlam kale gibi dursun!

Atarlar seng-i ta'rîzî dıraht-ı meyvadâr üzre

Taşları, meyveli ağaca atarlar. İyi insanların da aleyhinde bulunan insanlar olur.

Neden?

Peygamber Efendimiz'in karşısında Ebû Cehil var, meleğin karşısında şeytan var; böyle şeyler oluyor.

“—Falanca kişi filanca hocanın aleyhinde atıp tutuyor, konuşuyor...”

Konuşur. Sakın ha onun aleyhinde konuşuyor diye onun menzilesi rütbesi senin yanında aşağıya inmesin! Söylerler, bu insanoğlu tarih boyunca neler yapmış, misalleri var. Etrafınıza bakın, onların da misalleri var.

Olmuş bir hadise:

Birisi gelmiş, 1950'li senelerde Diyanet İşleri Başkanlığı'nda filanca şehrin müftüsünü kötölemiş.

“—Aman müftü şöyle, kötü böyle kötü...”

Orada hademe-i hayrat müdürü var, mevzuat işleri müdürü var falanca var.

“—Vah vah, tüh, yazık! Hem din adamı olsun, müftü olsun hem de böyle şeyler yapıyormuş demek ha, kötüymüş ha...” diye onlar da gelene vah vah çekmişler.

Halbuki hadîs-i şerîfte geçiyor:⁵

الْمُعْتَابُ وَالْمُسْتَمْعُ شَرِيكَانِ فِي الْإِثْمِ

⁵ Keşfü'l-Hafâ, c.II, s.215, no:2323.

(*El-muğtâbu ve'l-müstemiu şerîkâni fî'l-ism*)

“Gıybeti yapan da dinleyen de gûnahta ortaktır.”

Dinlemeyeceksin, keseceksin; dinlemek de gûnahtır.

“—Kardeşim, sus, sözü derhal burada kes, başka bir mevzuya geçelim. Bak ne güzel, manzara güzel... Senin imtihanların ne oldu onu anlat...”

Lafı değıştireceksin. Gıybet etmeyelim çünkü hadîs-i şerîfe göre dinlediğın zaman sen de ortak olmuş oluyorsun. O gelen şahıs gıybet etmiş, berikiler de bu hadîs-i şerîfin inceliğini kavrayamadıkları için o anda “Vah vah...” demişler, üzölmüşler.

Bir müftü kötü olursa lalettayın sıradan bir insanın kötü olması gibi olmaz, bir hocanın kötü olması daha fenadır, daha zordur. Hâlbuki Peygamber Efendimiz hadîs-i şerîfte buyuruyor ki:

“—Alimin ayak sürçmelerini hoş görün, kapatın!”

Onun dedikodusunu yapmak dine daha büyük zarar verir demektir.

Dinleyenlerden, erbab-ı dilden bir tanesi — gönül ehli, boş bir insan değil— akşam evine gitmiş. Kendisi anlatıyor:

“—Namaz kıldım, tesbihlerimi çektim, abdestli yattım uyudum...” İslâmî, dervişâne bir usûl ile yatmış uyumuş. “Geceleyin rüyamda Hacı Bayram-ı Velî’yi gördüm. Mübarek, abdest alacak gibi kollarını sıvamış. Tıknazca, güneşten yüzü yanmış...”

Mübarek kendi geçimini sağlayayım diye Ankara ovasında dervişleriyle orak biçermiş. Müderris ama harman yaparmış; helâl lokma olsun diye ovada, güneşin altında beraber çalışırmış. Güneşten yüzü yanık, çember sakallı...

Çember sakallı deyince de millet çember sakal diye kızıyor. Ne yapalım; sakal, çenemizin çevresinde çember gibi oluyor. Kabahat değil ki! Allah yaratmış. Allah'ın yarattığına mı, Allah'a mı itirazın var?

Sakallı, takunyalı; sular sıçramasın diye paçalarını sıvamış. Kendisi, "Aman Hacı Bayram'ı gördüm!" diye sevinmiş ama

Hacı Bayram kaşlarını çatmış.

Allah Allah, bana niye kaşını çatıyor, derken rüyada ona, o müftünün adını söyleyerek, "O müftü evliyâullahtandır!" diye bir bağırmış!..

"Öyle korktum, öyle kulağım patlayacak gibi oldu ki uyandım, kulağымda hâlâ o avaz çınıyor!" diyor. Rüya, rüyada ama kulağına çok tesir etmiş mânevî bir şey.

Ertesi gün gelmiş, demiş ki; "Ben dün gece bir rüya gördüm. Dünkü oturduğumuz zaman konuşulan şeylerden teberri ediyorum, tövbe ediyorum."

Ötekiler de tövbe etmişler fakat merak olmuş. O şehrin müftüsü acaba nasıl bir kimseydi diye tahkik etmek istemişler. Oradan gelen başka bir mutemet kimselere de sormuşlar:

"—Nasıl bir kimsedir?"

“Aman efendim, aynı mahallede oturuyoruz. Mübareğin geceleri ışığı sönmez. Teheccüd vakitlerinde ibadet eder, başımızın tacıdır, mahallemizin şerefidir. Çok mübarek insandır, evliyâullahtandır, kâmil insandır...”

Anlamışlar ki ötekisi aleyhte konuştu. Zaten rüya da onu gösteriyor. Anlamışlar.

“Şimdi anladık, adam mübarek kimseymiş. Zaten rüyada Hacı Bayrâm-ı Velî bağırdı ama niye Hacı Bayram müdafaa etti, diye düşünüyordum.” diyor. Onu da sonradan anlamış:

O müftü efendi Bayramiyye tarikatinden; Hacı Bayrâm-ı Velî'nin tarikatındanmış. Pîr efendi, müridini koruyor; on beşinci asırdan geliyor, yirminci asırdaki insanın kulağına bağıyor:

“—Benim müridime çok dokunma ha, senin canına okurum!” diye rüyada uyarıyor. Bu mânevî hayatın esrarı. Bunu anlatan şahıs — adını söylesem bileceğiniz— mutemet bir şahıs, ben de duyduğumu size nakletmeye çalıştım.

Demek ki iyi insanların da aleyhinde bulunurlar, ne yapacaksınız? Konuşturmayacaksınız. Sus, diyeceksiniz. Hocasına aleyhinde bulunur, onun-bunun aleyhinde bulunur...

Biliyor musunuz ki, gıybet ettiğiniz zaman Ramazan orucunun ecri gidiveriyor. Akşama aç-susuz kalmaktan başka elinize bir kârınız kalmıyor. Gıybetten paçayı kurtaracağız. Gıybet etmemeye kendimizi alıştıracacağız.

Adamlar bu mantıkla sahabenin büyüklerini de, Peygamber Efendimiz'in yanına almış olduğu,

yanından ayırmamış olduğu mübarek insanları da dillerine dolamışlar. Şu hadisin râvisini dile dolamışlar, o büyük Hulefâ-yı Râşidîn’i de dile dolamışlar. Kalbinizi sağlam tutun, meyveli ağaca taş atarlar! Öyle her laftan sarsılmayın! İşin aslını öğrenin de gıybetçiye, fesatçıya fırsat vermeyin. Her duyduğu sözden etkilenip de sallanan zayıf insanlardan olmayın!

“—Hayır, o öyle yapmaz... Hayır, o öyle değildir!” diyebilin.

Bak Hz. Aişe Validemiz’e iftira hadisesi olduğu zaman Kur’ân-ı Kerîm:

سُبْحَانَكَ هَذَا بُهْتَانٌ عَظِيمٌ

(النور: ١٦)

(*Sübhâneke hâzâ bühtânün azîm*) “Müslümanlar; ‘O öyle şey yapmaz, bu büyük bir iftiradır!’ demeli değiller miydi?” (Nûr, 24/16) diyor.

İftiraya, gıybeteye karşı müslümanın tavrı, hali bu olacak!

O mübarekler —Allah şefaathlerine erdirsin-bizim büyüklerimizdir, başımızın tacıdır.

Hz. Ebû Bekir es-Sıddîk; Peygamber Efendimiz methetmiş, fazâilini anlata anlata bitiremeyiz. Hakkında hayatını anlatan kitaplar var, *Ebû Bekir es-Sıddık’ın Dehası*; alın okuyun!

Hz. Ömer, koca Ömer; kapılara sığmayan dağ gibi adam, bahadır kimse; ağlamaktan gözünün yaşı yanağına iz bırakırmış.

“—Böyle bahadır insan ağlar mı?”

Allah korkusundan ağlar. Kolunu kessen ağlamaz, başını kessen ağlamaz da Allah korkusu ağlatır! Öyle mübarek insanlarmış.

Hız. Osman; Kur'ân-ı Kerîm okurken şehid etmişler, kanları Kur'ân-ı Kerîm nüshasının üstüne düşmüş. Birisi yakasına, sakalına yapışmış. Bakmış:

“—Evlâdım, baban bu hali görseydi çok üzülürdü.” demiş.

Sakalını tutan şahsın babası arkadaşı, mübarek kimse. Şehid etmişler. Bu insanlar böyle. Allah şerhilerin şerrinden korusun. Akıl versin, nefse şeytana uydurmasın.

Hız. Ali RA; sözleri var, insan fırsat bulsa okusa, neşredebilsek... Her birisi 10-15 tane filozofun bir araya gelip de söyleyemeyeceği oturaklı sözler! Ne ilim, ne güzel sözler, ne güzel hayat tecrübeleri, ne mübarek kimse!

Oradan da başka bir ibret çıkartmamız lazım:

“—Sevgimiz de bizi ifrata götürmemeli! Onu seviyoruz diye ötekilere düşman mı olacağız? O da doğru değil.”

İnsan eskiden ibret almalı da kendisi yolunu sağlam çizmeli çünkü hepimiz öleceğiz. Burada yaşayanların hiçbirisi kalmayacak.

Bu dünya kime kalmış?

Kalsaydı Peygamber Efendimiz'e kalırdı. Kalsaydı Hız. Süleyman AS'a kalırdı ki, emrine rüzgârlar verilmiş, karıncaların konuşmasını duymuş, ne saltanat; kimseye nasip olmamış mülke ve saltanata sahip olmuş. O da geçmiş;

hepimiz gideceğiz, hepimiz Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin huzurunda duracağız. O zaman bu dünyada yaptıklarımızdan sorgu sual olacak.

Sen benim bugün karşıma çıkıyorsun, benim aleyhimde konuşuyorsun, iftira ediyorsun, gıybet, dedikodu ediyorsun. Mahkeme-i kübrâ var, o günü unutma! O zaman ak ile kara belli olacak. Senin söylediklerinin yanlışı anlaşılacak, şahitlerle haksızlığın anlaşılacak. O halde şimdiden insafa gel; haksızlığı bırak, kul hakkı yeme, gıybet, dedikodu etme...

c. Cihadda Niyetin Önemi

Buhârî'de, Ebû Dâvud'da, Tirmizî'de, Neseî'de, İbn-i Mâce'de, Ahmed ibn-i Hanbel'de, Müslim'de olan, Sıhâhu's-Sitte'nin hepsinde olan bir hadîs-i şerîftir.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:⁶

مَنْ قَاتَلَ لِتَكُونَ كَلِمَةُ اللَّهِ هِيَ الْعُلْيَا، فَهُوَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ

(حم. م. خ. د. ت. ن. د. عن أبي موسى)

⁶ Buhârî, *Sahîh*, c.I, s.58, no:123; Müslim, *Sahîh*, c.III, s.1512, no:1904; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.II, s.18, no:2517; Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.179, no:1646; Neseî, *Sünen*, c.VI, s.23, no:3136; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.931, no:2783; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.392, no:19511; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.X, s.493, no:4636; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.66, no:486; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XIII, s.188, no:7253; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.V, s.268, no:9567; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IX, s.167, no:18325; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.III, s.16, no:4344; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.V, s.98; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.195, no:553; İbn-i Ebî Âsım, *Cihad*, c.II, s.588, no:242; Dâra Kutnî, *İlel*, c.VII, s.227, no:1311; Ebû Mûsâ el-Eş'arî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.472, no:10493; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.1557, no:2560.

RE. 432/4 (*Men kàtele li-tekûne kelimetu'llâhi hiye'l-ulyâ, fehüve fî sebîli'llâh*) “Kim Allah’ın kelimesi yücelsin diye savaşırsa, o Allah yolundadır.”

Allah’ın dini yücelsin, hor olmasın; müslümanlar mazlum, mağdur kalmasın; Allah’ın şânı herkes tarafından kabul edilsin, “*Lâ ilâhe illa'llâh*” bayrağı her yerde dalgalansın diye çarpışanlar hakîkî mücâhidlerdir.

Peygamber Efendimiz’e sormuşlar:

“—Hangisi Allah yolunda cihad sayılır?

Meselâ, bir insan ki, “Ya ben kahramanım, cihaddan geriye dursam ayıplarlar.” diyor. Oradan cihada gidiyor. Bir insan ki, “Gideyim de bir erlik, bahadırlık göstereyim, namım tarih kitaplarına geçsin!” diye gidiyor. Bir insan ki, “Çarpışırım, düşmanı yenince ganimetlerden biraz hisse gelir, eve varlıklı dönerim!” diye düşünüyor.

Çeşit çeşit sebeplerle cihad edilebilir. Bunlardan hangisi daha üstündür diye çeşitle sebeplerle, fikirlerle cihad edenlerin arasına katılanların durumlarını sormuşlar da, Peygamber Efendimiz bir ölçü veriyor. Teferruatı bir tarafa koyuyor, diyor ki:

(*Men kàtele li-tekûne kelimetu'llâhi hiye'l-ulyâ, fehüve fî sebîli'llâh*) “Kim ki Allah’ın kelimesi en üstün olsun diye —başka bir sebeple diye değil— Allah’ın dini yücelsin, *Lâ ilâhe illa'llâh* bayrağı dalgalansın diye mukàtele eder, cihad eder, çarpışırsa, işte Allah için olan odur; gerisi cihad değildir!”

Para pul için, şöhret için veyahut “Korktu.” demesinler diye veyahut filanca kimseye hıncı, kızgınlığı var da bir punduna getireyim düşüncesi varsa bunların hiçbirisi değil! Allah’ın kelime- i tevhid sözü, *Lâ ilâhe illa’llâh* var ya; Allah birdir, şerîki, nazîri yoktur, kâinatın sahibi, mâliki odur. Cihanda o söz üstün gelsin, o bayrak dalgalansın diye çarpışan, onun için çalışan Allah yolundadır.

Viyana’ya gittik, Viyana’nın büyük bir caddesi var: (*Marie Hilfer Ştrasse*) “Bize Yardım Eden Meryem Caddesi” diyorlar. Meryem yardım etmiş de, müslümanlar onun için Viyana’yı alamamışlar, öyle demişler. O mantıkla düşünüyorlar.

Şaşkınlık, siz Meryem Validemiz’in yanına yanaşabilecek misiniz?

Kahlenberg tepesine; bizim dedelerimizin otağ kurdukları, ordugâh kurdukları tepeye çıktık. Viyana ayağımızın altında, manzaralı yerden bakıyoruz. O otağın olduğu yere bir kilise kurmuşlar, müze gibi bir şey yapmışlar. Gezerken ona da girdik. Kilisenin kemerinin üstüne resim yapmış, atın üstünde haçlı bir insan; haç var, *Lâ ilâhe illa’llâh* bayrağı yerde! Orada Viyana’yı kuşattılar da alamadılar, gerisi çekilirken de zayıf filan oldu diye ressam öyle resmetmiş.

Lâ ilâhe illa’llâh bayrağını kim yere indirir? Kimse indiremez ama öyle resmetmiş. İnsanın yüreği burkuluyor.

İşte o bayrak en yüksekte olsun diye çarpışan, Allah yolundadır;gerisi laftır, boştur, kıymeti yoktur. Allah-u Teâlâ Hazretleri kalbimizi doğru dürüst eylesin, niyetimizi halis eylesin...

Çünkü çok insan vardır: Bir sürü vakıf kuruluyor, bakıyorum, bir sürü laf... Allah'ın dinine yardım niyeti varsa, ne âlâ! Birçok iş yapılıyor, iftarlar veriliyor; Allah'ın rızası için yapılıyorsa ne âlâ! Birçok camiler yapılıyor, minareler dikiliyor, şadırvanlar yapılıyor; Allah rızası için yapılıyorsa ne âlâ!.. Her şey o!

d. Canı İçin, Malı İçin Savaşmak

Bu hadis-i şerifi Abdürrezzak *Musannef*'inde kaydetmiş. Hz. Abbas'ın oğlu Abdullah RA rivayet etmiş, Allah şefaathine erdirsin...

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:⁷

مَنْ قَاتَلَ دُونَ نَفْسِهِ حَتَّى يُقْتَلَ فَهُوَ شَهِيدٌ، وَمَنْ قَتَلَ
دُونَ مَالٍ هِ فَهُوَ شَهِيدٌ، وَمَنْ قَاتَلَ دُونَ أَهْلِهِ حَتَّى يُ
قْتَلَ فَهُوَ شَهِيدٌ، وَمَنْ قَتَلَ فِي جَنْبِ اللَّهِ فَهُوَ شَهِيدٌ

(عب. عن ابن عباس)

RE. 432/5 (*Men kàtele dûne nefsihî hattâ yuktelü fehüve şehîdün, ve men kutile dûne mâlihî fehüve şehîdün, ve men kàtele dûne ehlihî hattâ yuktelü fehüve şehîdün, ve men kutile fî cenbi'llâhi fehüve şehîd.*)

⁷ Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.X, s.116, no:18570; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.733, no:11236; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XXI, s.108, no:23087.

Bu hadîs-i şerîf de yine öldürülmekle ilgili. Peygamber Efendimiz öldürölüş şekillerini sayıyor, “Bunlar şehiddir.” diyor:

(*Men kâtele dûne nefsihî*) “Kim kendi nefsinin korumak için çarpışırken, (*hattâ yuktele fehüve şehîdün*) öldürölünceye kadar çarpıştı da öldürölüyse, o da şehiddir.”

Filanca yerden filanca yere gidiyordu, yoluna elleri silahlı beş tane serseri çıktı. Kendi hayatını korumak için çarpışmaya başladı. Vuruştun, çarpıştın filan; onlar kalabalık, seni öldürdüler; şehidsin!

Buradan ne çıkıyor?

Korkaklık yok! Malını canını korumak için çarpışırken ölürsen şehidsin. Ne yapalım, ölümü zaten Allah takdir etmiş. Onların eliyle oluyor, bakma onlar cezayı alacak ama zaten sen o kadar yaşayacaksın.

Münafıklar dediler ki:

“—Bizim dediğimiz gibi yapsaydınız; Uhud’a çıkmasaydınız, Medine’de kalsaydınız ölmezsiniz.”

Âyet-i kerîmeler buyuruyor ki:

“—Ölüm yazılmış olan, Medine’de durmuş olsaydı bile saati gelince o düştüğü yere gelir, orada ölürdü.”

Allem etse kallem etse, Türkçe tabiriyle ne yapsa, bin yıl öteye kaçsa, yine oraya gelip orada ölürdü.

مَنْ آمَنَ بِالْقَدَرِ، آمِنَ مِنَ الْكَدْرِ

(Men amene bi'l-kader, emine mine'l-keder)
“Kadere iman eden kimse, kederden emniyette olur.”

Bir kere nerede yazmışsa, orada öleceğim, bana ait bir şey değil ki! Bana kalsa çok yaşamak isterim ama, bazen de gitsem de orada dostlara kavuşsam diye göçmeyi istiyorum. İnsan, hayatında bakıyor, şairin dediği gibi:⁸

Dünyada ne bulduk ki, ölümden de kaçılınsın.

Başka bir yerde de şöyle söylemiş:⁹

Altı da bir üstü de birdir yerin

Arş yiğitler vatan imdadına!

Bazen ölüm de yaşamaktan tatlı geliyor. İnsanın, “Ölsem dahaiyi!” diyeceği geliyor. Bir yerde öleceğiz, korkmayın; Bir defa öleceğiz ama korkak her seferinde ölüyor. Onu her zaman söylüyorum, her seferinde tir tir titriyor, ölüyor, ödü patlıyor. Müslüman bir defa ölecek, ne var!

Cevat Rifat Atilhan, kurşun yağmurları altında yaşadı, geldi

⁸ Namık Kemâl (1840-1888), Vatan Şarkısı.

Kıt'anın tamamı:

Top patlasın ateşleri etrafa saçılınsın

Cennet kapusu can veren ihvâna açılınsın

Dünyada ne bulduk ki, ölümden de kaçılınsın

Gavgâda şehâdetle bütün kâm alırsız biz

Osmanlılarız can verir nâm alırsız biz.

⁹ Nâmık Kemal (1840-1888), Vatan Türküsü.

İstanbul'da öldü:

“—Ben nice harplere girdim, Allah öldürmeyince öldürmüyor!” diyordu.

Hâlid ibn-i Velid RA, yüz tane savaşa girmiş, vücudunun her tarafı yara bere izi; şurası kılıç darbesi, burası ok izi, burası mızrak yarası... Yatağında öldü!

Kendinizi, izzet-i nefsinizi koruyacaksınız. Müslüman pabuç bırakmayacak. Ben bu hadisten öyle anlıyorum.

“Kim kendi nefsini korumak için çarpışır da sonunda ölürse şehiddir! (*Ve men kutile dûne mâlihî fehüve şehîdün*) “Kim malını korumak için öldürürse, o da şehiddir.”

Karşısına harami çıkmış:

“—Ver şu paraları!”

“—Vermiyorum.”

“—Asarım, keserim. Makineli tüfek var...”

“—Neyin olursa olsun, vermiyorum.” Kavga, yumruk...

Ben, “Malını verseydi de canını kurtarsaydı.” derim. Benim aklım böyle bir şey hatırıma getiriyor. Malını korumak için çarpışan insan ölürse o da şehiddir. Çünkü Allah bana helâl tarafından mal vermiş, o edepsiz ne diye malımı kaptırayım? Onu da koruma hakkım var. Görüyor musunuz, İslâm'da mülkiyet hakkını ne kadar yeri var.

Alınmasında; haram yeme, şöyle yapma böyle yapma diye şartlar koşmuş ama helâl yoldan iktisab edildikten sonra korunması için ölse bile şehidlik geliyor. Ne kadar güzel dinimiz var el-hamdü lillâh!

(*Ve men kâtele dûne ehlihî hattâ yuktele*) “Kim ailesini korumak için çarpışsa da öldürülse, (*fehüve şehîdün*) o da şehiddir.”

Bazen saldırırlar; beş tane zorba çıkar, uğraşacak. İnsanın karşısına bir kişi kolay kolay çıkamaz da dördü beşi cesaretlenir, çıkarlar. Ailemi koruyacağım, namusumu koruyacağım derken ölse, o da şehiddir.

(*Ve men kutile fî cenbi'llâhi fehüve şehîdün*) “Allah’ın yanındayken öldürülürse, o da şehiddir.”

Bu ne demek? *Cenb*, yan demek. Allah’ın yanındayken öldürülmek, namazdayken öldürülmek demek.

Müslüman namazda *Allahu ekber* diyor. Kâfir, müşrik, kepaze, kerata...

Müslüman Rabbi’ne namaza durdu, huzur-u Rabbi’l-izzette elini bağladı. “Arkası da bana dönük, benim yaptığımı da görmüyor.” deyip hançeri çekiyor, saplıyor. Allah’ın huzurundayken, yanındayken öldürülürse, o da şehiddir.”

Yaparlar; Balkanlar’da filan bizimkiler tam cuma namazı kılarken, bayram namazı kılarken böyle saldırımlar olmuş. Takdir, ne yapalım; Peygamber Efendimiz’in zamanında bile bazen savaşlar kazanılmış, bazen kaybedilmiş, hayat imtihanlıdır.

Ben de aciz, küçük aklımla kendi kendime onu şöyle düşünüyorum:

Müslümanların her şeyi muntazam gitse, insan Müslümanlığa girdiği zaman; altında Mercedes var, köşkü, hizmetçileri var, cebinden paralar yerlere dökülüyor, her türlü imkânı yerli yerinde... Bütün müslümanlar böyle olsa o zaman herkes onlara tamah ederek müslüman olur. Bir, üç, beş, yedi değil; kaide bu: İnsan müslüman oldu mu elini sıcak sudan soğuk suya değdirmiyor, bir bal yalıyor, bir kaymak yalıyor, her şeyi bu kadar güzel! O zaman herkes müslüman olur ama iş anlaşılmaz. Kim yalancı kim doğrucu, kim sadık kim kâzib, kim Allah rızası için müslüman oluyor kim baklavanın böreğın aşkına müslüman oluyor, o anlaşılmaz! Onun için Allah imtihan ediyor.

Birisi Peygamber Efendimiz'e dedi ki;

“—Yâ Rasûlallah, ben seni çok seviyorum!”

Peygamber Efendimiz'e âşık olurlardı, siması öyle güzeldi. Peygamber Efendiimiz:

“—O halde belalara hazırlan; çünkü, beni sevene belalar dağdan selin indiği gibi iner.” dedi.

Sevgi kolay olmuyor; sakal bırakıyorsun derde uğruyorsun, sünnet-i seniyyeye uyuyorsun derde uğruyorsun, bir yerde hakkı söyleyeyim diyorsun, kezâ derde uğruyorsun...

Şairin dediği gibi:

*İktiza eyledi bilmem neye bir kıt'a demek
Bir alay bilmem neye gayret-i akrân düştü.*

Bir söz söylüyorsun, bin tane hücum! Bu yol böyledir, çilelidir. Ama çile de istemeyiz, Allah bize dünyada, ahirette âfiyet, saadet nasib eylesin... Olursa da dönmeyeceğiz, öyle şey yok.

Çocuk musun sen? Hep elma şekeriyile mi aldatılacaksın? Takdir nasıl olursa, nasıl takdir ederse öyle!

Birisinin keşf ü kerameti açılmış, bir hocaefendiye demiş ki:

“—Efendim ben senin adını Levh-i Mahfuz’da kâfir olarak görüyorum.”

Birisi hocaefendi birisi de mürid; mürid biraz ilerlemiş, gözünden perde kalkmış, Levh-i Mahfuz’da hocasını “kâfir” diye görüyor, müşahede ediyor.

“—Olsun ben ibadeti cennet için yaparım, cehennemlik değilsem yaparım gibi bir şey yok ki, benim kulluk vazifem, ben bunu yapar dururum. Dilerse beni cennetine koyar dilerse cehennemine atar. O onun bileceği bir şey, ben orasına karışmam. Benim vazifem kulluk etmektir.” demiş.

“—Hocam, sen cehennemliksin, orada seni öyle gördüm, bu neye işarettir?..”

“—Ben orasına karışmam, ne dilerse öyle yapar; isterse cennetine sokar isterse cehennemine atar. Cehenneme atsa yüzde yüz haklıdır, çünkü ne edepsizlikler yapmışımdır. Cennete sokarsa fazl u keremidir, lütfudur, ikramıdır. Ne dilerse öyle yapar!”

Ertesi gün bakmış ki yazı değişmiş.

يَمْحُوا اللّٰهُ مَا يَشَاءُ وَيُثَبِّتُ وَعِنْدَهُ أُمُّ الْكِتَابِ

(الرعد: ٣٩)

(*Yemhu'llàhu mâ yeşâü ve yüsbitü ve indehü ümmü'l-kitâb*) “Allah dilediğini siler, dilediğini de sabit bırakır. Bütün kitapların aslı, ana kitap onun yanındadır.” (Ra'd, 13/39)

Tabii, o da imtihan... Ama sağlam olmak lazım.

Mehmed Zâhid Kotku Hocamız da öyle derdi.

Bazı açığözler gelirdi, Hocamız'ı kendi taraflarına çekmeye çalışırlardı. Fazla detaylı da anlatmak istemiyorum.

Hocamız:

“—Öyle yağma yok! Şeyh cennete. mürid de cennete; şeyh cehenneme, mürid de cehenneme!” derdi.

Teslim ol, demek istiyor.

“—O eğer o tarafa giderse ben oradan dönerim...”

“—O teslimiyet olmaz, o oyuncak olur. Tam teslim ol bakalım.” demek istedi.

e. A'mâya Yardım Eden Kimse

Bu hadis-i şerifi Taberânî, Ebû Nuaym, Beyhakî ve İbn-i Asâkir İbn-i Ömer RA'dan rivayet etmişler. Şirâzî, İbn-i Abbas'tan rivayet etmiş. Hatib-i Bağdâdî Enes'ten rivayet etmiş. Daha başka kaynaklar var.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹⁰

مَنْ قَادَ أَعْمَى أَرْبَعِينَ خُطْوَةً وَجَبَتْ لَهُ الْجَنَّةُ

(ع.ع. عد. حل. هب. وضعفه، كر. عن ابن عمر؛ عد. والشيرازى عن ابن عباس؛ هب. خط. عن أنس؛ ع.

عد. عن جابر: ابن شاهين عن أبي هريرة؛ وأورده ابن الجوزى فى الموضوعات فلم يصب)

(*Men kàde a'mâ erbaîne hatveten vecebet lehü'l-cennete*)

(*Men kàde a'mâ erbaîne hatveten*) “Her kim ki bir âmâya kılavuzluk eder, kırk adım götürürse, (*vecebet lehü'l-cenneh*) onacennet vacip olur.”

Koluna giriyor, gideceği yere götürüyor.

Kıyâdet; ona yol göstermek, tutup da yedmek derler.

“—Kim iki gözü görmeyen bir kimseyi kırk adım yederse, ona kılavuzluk ederse, ona cennet vacip olur.” deniliyor.

¹⁰ Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XII, s.353, no:13322; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.108, no:7625; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.IX, s.466, no:5613; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.104; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdat*, c.IX, s.214, no:4791; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XLIII, s.90; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.III, s.158; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.I, s.279, no:695; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

İbn-i Hibbân, *Mecrûhîn*, c.II, s.107; Zehebî, *Mîzânü'l-İ'tidâl*, c.III, s.145, no:5891; Ukaylî, *Duafâ*, c.VIII, s.35, no:1823; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdat*, c.IX, s.17; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XLVIII, s.3; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.VI, s.315, no:1131; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.775, no:43048; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XXI, s.111, no:23094.

Kaynakları sıralamış; Taberânî’de, Beyhakî’nin Şuabü’l-İman’ında var, (*daafehû*) denmiş, Abdullah ibn-i Ömer RA’dan ve Câbir ibn-i Abdullah RA’dan rivayet edilmiş.

(*Ve evredehû ibnü’l-cevziyyi fî’l-mevduât, felem yusib*) “İbnü’l- Cevzî bu hadîs-i şerîfi Mevzu Hadisler kitabında, *Mevzuât*’ında zikretmiş ama isabet etmemiş.”

Râmuzü’l-Ehâdîs’i yazan Hocamız Gümüşhaneli Ahmed Ziyaeddin Efendi büyük alimdi, çok eserleri var. Padişahların kendisine hürmet ettiği kimseymiş. Padişah bir vapur tahsis etmiş de “Hocam, istediklerinle beraber hacca buyur!” demiş. Mısır’da üç sene kalmış. Mısır alimlerine de okuduğumuz kitabı takrir etmiş, orada da icazet vermiş. Arapça konuşmaya muktedir, hadis ilminde te’lifatı olan ve muhaddislerin son devirlerde yaşayanlarının en büyüklerinden diye kitaplarda geçmiş bir kimsedir.

Ahmed Ziyâüddin Hocamız Rh.A. burada bazı hadisler alıyor; Allah şefaatlerine erdirsin, biraz zayıf. Yüksek İslâm Enstitüsü’ne yeni giden, İlahiyat Fakültesi’ne, İmam-Hatib’e giden bazı kimseler, “Efendim o zayıf hadisleri de almış...” diyor.

Bu mübareğin ömrü hadis incelemekle geçmiş. Senin daha yeni okuduğun şeyi, o çok önceden okudu, mevzu hadisleri biliyor. O kitapları topladı, kendisi hadis kitapları yazdı. Bunu almasında bir sebebi var, bir hayat tecrübesi var. İnceledi.

Ne diyor? “İbnü’l-Cevzî biraz keskin karakuşî hüküm vermiş ama isabet etmemiş.” diyor.

Her ihtisas sahibinin bir ustalığı vardır.

“—Usta, bunu nasıl bağlayayım?”

“—İşte bu tarzda yaparsan şöyle olur.”

Ustayla çırak aynı olmaz. Seneler geçmiştir, onu yapış tarzında bir incelik vardır.

Birisi anlatıyor: Bir resmî binanın tavanının kartonpiyerlerini, alçı süslerini aldık. Alçıyı karıyoruz, yapıncaya kadar donuyor; yapamıyoruz!” diyor. Alçı çabuk donar. “Yukarıya kartonpiyeri yapıştırmadan, şeklini dökmeden, koca bidonlarla alçıyı donduruyoruz, çaresini bulamadık.” diyor.

Püf noktası var. Sonra bir usul ile o püf noktasını anlamışlar, öğrenmişler; rahat rahat çalışmışlar. Her ilmin bir incecik noktası vardır. Onları ustalar yanına saklar, söylemez. Sonra insanın hayat tecrübesi olur.

Falanca yemek yapıyor:

“—Kusura bakma ama pek tatlı olmamış.”

Ötekisi yemek yapıyor, insanın parmaklarını yiyeceği geliyor. Neden?

Onun tecrübesi var. İçine birazcık bir şey katıveriyor:

“—Tam kaynadığı sırada yarım kaşık toz şekeri katarım.” veyahut “Şu kadar bilmem ne yaparım...” diyor. Bir şey yapınca veyahut şu baharattan şu kadar koyuveririm, tadına doyum olmuyor.

İkisi de köfte yapıyor; insanın birisini yiyeceği gelmiyor, ötekisine bayılacağı geliyor. İkisi de börek yapıyor; birisi takır takır kuru oluyor; ötekisi yumuşacık sünger gibi oluyor filan.

Hocamız'ın da ustalığı olduğundan, İbnü'l-Cevzî'nin isabetli olmadığını ifade buyurmuş, Hocamız böyle bazı hadisleri bir hikmete mebni almış.

Allah-u Teâlâ Hazretleri kuluna, bir bahane olsa da ikram etsem diye bahane arıyor. O a'mâya merhamet edip de onu kırk adım götürmeyi de bahane etmeye kâdir. Hiçbir şey yapmadan birisine cenneti verse, sorgu sual mi soracak; birisi çıkıp da "Niye buna cenneti verdin?" mi diyecek?!..

Kimse bir şey diyemez. Fazl u kereminden verir. Zaten cennete herkes fazl u keremiyle girecek, yoksa daha dünyaya cennetin parasını biriktirip de oradan parsel alabilmiş insan gelmiş değil. Mümkün değil, cennetin hiçbir şeyini alamayız. Bizim maddî imkânlarımızla cenneti almamız mümkün değil. Yine mânevî imkânlarla alınıyor.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹¹

ثَمَنُ الْجَنَّةِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ

(عد. وابن مردويه عن أنس؛ عبد بن حميد في تفسيره عن الحسن مرسلًا)

¹¹ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.2, s.103, no:2548; *İbn-i Adiy, Kâmil fi'd- Duafâ*, c.VI, s.348; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.XIII, s.529, no:36461; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.I, s.270, no:107; Hasan-ı Basrî Rh.A'ten.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.52, no:157 ve s.419, no:1790; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.327, no:1048; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XII, s.11, no:11316, 13317.

RE. 259/7 (Semenü'l-cenneti lâ ilâhe illa'llâh)

“Cennetin bedeli Lâ ilâhe illa'llâh sözüdür.”

Cennet, içinde Allah sözü olan kelimeyle alınır çünkü onun kıymeti cennetlere değer.

f. Lâ ilâhe illa'lâhu vahdehû lâ şerike leh

Bu hadis-i şerif Müslim'de, Buhârî'de, Ahmed ibn-i Hanbel'de, Tirmizî'de, sahih hadis kitaplarında olan bir hadîs-i şerîf. Burada da Allah ne kadar küçük çalışmalara ne kadar büyük sevap veriyor, gör. Buhârî'de de var, buna da mı itiraz edeceksin? İşte sağlam bir hadîs-i şerîf.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:¹²

مَنْ قَالَ: لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ
وَلَهُ الْحَمْدُ، وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، فِي يَوْمٍ مِائَةٌ
مَرَّةً؛ كَانَتْ لَهُ عِدْلَ عَشْرِ رِقَابٍ، وَكُتِبَتْ لَهُ مِائَةٌ
عُ حَسَنَةً، وَمُحِيَتْ عَنْهُ مِائَةٌ سَيِّئَةً، وَكَانَتْ لَهُ حِرْزًا
مِنَ الشَّيْطَانِ يَوْمَ هُ ذَلِكَ حَتَّى يُمَسِيَ، وَلَمْ يَأْتِ أَحَدٌ
بِأَفْضَلٍ مِمَّا جَاءَ بِهِ، إِلَّا أَحَدٌ عَمِلَ أَكْثَرَ مِنْ ذَلِكَ

(مالك، حم. خ. م. ت. ه. ح. ب. عن أبي هريرة)

¹² Buhârî, *Sahîh*, c.XI, s.70, no:3050; Müslim, *Sahîh*, c.XIII, s.201, no:4857; Tirmizî, *Sünen*, c.XI, s.371, no:3390; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.302, no:7995; İmam Mâlik, *Muvatta'*, c.II, s.293, no:712; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.I, s.422, no:597; Rabi', *Müsned*, c.I, s.204, no:506; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.II, s.399; İbn-i Münde, *Tevhid*, c.I, s.414, no:307; Neseî, *Amelü'l-Yevm ve'l-Leyleh*, c.I, s.148, no:25; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.195, no:3721; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XXI, s.184, no: 23259.

RE. 432/7 (Men kâle; *Lâ ilâhe illa'llâhu vahdehû lâ şerîke leh. lehü'l-mülkü ve lehü'l-hamdü ve hüve alâ külli şey'in kadîr, fî yevmin mi'ete merratin kânet lehû adlû aşri rikâbin ve kutibet lehû mietu hasenetin ve uhiyet anhu mietu seyyietin ve kânet lehû hirzen mine'ş-şeytân yevmehû zâlike hattâ yumsiye ve lem ye'ti ehadün bi efdale min mâ câ'et bihî illâ ehadun amile 'amelen eksera min zâlik.*) (Men kâle: *Lâ ilâhe illa'llâhu vahdehû lâ şerike leh, lehü'l-mülkü ve lehü'l-hamdü ve hüve alâ külli şey'in kadîr, fî yevmin miete merretin*) “Her kim bir günde yüz defa (*Lâ ilâhe illa'llâhu vahdehû lâ şerike leh, lehü'l-mülkü ve lehü'l-hamdü ve hüve alâ külli şey'in kadîr*) derse, (*kânet lehû adlû aşri rikâbin*) bu onun için on köle bağışlamış, azat etmiş gibi sevap kazandırır.”

Bildiğimiz şey, tesbihleri çektikten sonra dua etmeden önce söylediğimiz söz.

Köle bağışlamak kolay bir şey değil, şimdi on tane MANKamyonu bağışlamak diyelim. Sen MAN kamyonu, otobüsü veyahut Mercedes otobüsü alabilir misin?

“—Alamam, çok para. Şu kadar milyon, alamam!

“—Köle alabilir misin?”

O devirde de köle pahalıydı, kolay bir şey değil! Çünkü bir insan, bir can; sen oturuyorsun o çalışıyor.

“—Tarlaya git, çalış! Al şu sepete tarladan hurma doldur! Al şu testiği kuyudan su getir.”

“—Sen ne yapacaksın?”

“—Ben bu çardağın altında sefa süreceğim, sen çalışacaksın!” O köle, berikisi efendi; o devirde onun namına çalışacak insan, pahalı, kolay bir şey değil. On köle azat etmiş gibi sevap kazanır.

Bitti mi? Bitmedi.

(*Ve kütibet lehû mietü hasenetin*) “Bu söyleyen şahsa yüz hasene verilir.”

Hasene, sevap miktarı, sevap birimi. Her şeyin bir miktarı, bir birimi var; sevap birimi. *Hasene* ne kadar?

Peygamber Efendimiz buyurmuş ki:

“—Uhud Dağı kadardır.”

Medine’de nasıl anlatsın? Ovanın ortasında koskocaman Uhud Dağı, karşında altın gibi duruyor; bir ucu şu tarafta bir ucu şu tarafta, o kadar büyük! Yüz hasene yazılır

(*Ve ufiyet anhu mietü seyyietin*) “Onun defterinden yüz tane seyyie, günah silinir. (*Ve kânet lehû hirzen mine’ş-şeytân yevmehû zâlîke*) O günü için şeytandan korunmasına vesile olur.”

“—Hocam istiyorum istiyorum, bir türlü tesbih çekemiyorum.”

Ankara’da birisi geldi: Filanca zata intisab etmiş ama feyz alamıyormuş, dersini yapamıyormuş, çekemiyormuş. Şeytan baskı yapıyor, yaptırtmıyor çünkü zikirde çok sevap var, şeytan onu yaptırtmıyor.

Bunu söyleyen insan, o gün şeytandan mahfuz olur. Şeytan kalenin etrafında kurdun uluyarak dolaştığı gibi, dolaşsın dursun. Yüz tane (*Lâ ilâhe illa'llâhu vahdehû lâ şerîke leh...*) dedi, kalenin içinde; artık şeytan dışarıda ulusun dursun. Musallat olamıyor, zarar veremiyor.

(*Hattâ yümsiye*) “Akşamlayıncaya kadar bu mahfaza içinde olur, hıfz u himayede olur. (*Ve lem ye'ti ehadun bi-efdale min mâ câe bihî*) Hiçbir kimse onun getirdiği sevabın daha fazlasını getiremez, kazanamaz; (*illâ ehadün amile amelen eksera min zâlik*) ancak şu var ki, bunun çektiğinden daha fazla çekmiş olan müstesnâ...”

Eğer bir insan yüz elli tane çekmişse, o yüz tane çekmişten daha fazla sevap alır. Ama başka türlü bunun sevabını elde etmek mümkün değil.

Kaynakları: Malikî mezhebinin imamı İmam Mâlik, Hanbelî mezhebinin imamı Ahmed ibn-i Hanbel, Buharî'miz, Müslim'imiz, Tirmizî'miz, İbn-i Mâce'miz, İbn Hibban'ımız bu sahih hadisi yazmışlar.

“—Buyur bakalım, ne diyeceksin?”

Hiçbir şey diyemez. Hadis ilmini biraz okuyan kimse, bu kaynakların karşısında boynunu büker, el pençe divan durur. Demek ki bu sözlerin sevabı böyle çok oluyor.

Yukarıda geçti, *Lâ ilâhe illa'llâh* sözü cennetin bedeli oluyor. Kendi paramızla pulumuzla cennetten bir yaprak alamazken, *Lâ ilâhe*

illa'llàh sözü cennete girmeye sebep oluyor. Bu sözlerin mânasından dolayı...

Onun için mânasını bilmek lazım! İnsan bir sözü söyler de seninsöylediğini kulağın duyuyor mu, ağzının söylediğini kulağın duyuyor mu, sen ne söylediğinin farkında mısın deriz ya... Bazen insan söyler de farkına varmaz, idrakine girmemiş olur. İdrak ede ede söylerse çok çok kıymeti var.

Mânası şöyle kısaca izah ediverelim:

(Lâ ilâhe illa'llàhu) “Allah’tan gayri mâbud yok; tapılacak, bağlanacak, ibadet edilecek başka varlık yok, Ancak Allah var; başkası, gayrısı yok. İki deme, üç deme; tektir, şerîki nazîri yoktur! Var diyenler çıktığı için arkasından bu sözler geliyor: *(Vahdehû)*

“Bir tektir. *(Lâ şerîke lehû)* Hiç ortağı yoktur, hiçbir ortağı yoktur. Te’yid ediyor.

*Mülkünde Hak tasarruf eder keyfe mâ yeşâ;
İsterse kevni yok eder, isterse var eder.*¹³

Allah-u Teâlâ Hazretleri rubûbiyetini istediği gibi yapar, hiç kimseyi ortak katmamıştır. Ne dilerse öyle yapar. Ol dedi mi olur, olma derse mahvolur. Öyle bir azamet, saltanat sahibi; Rabbimizdir, tektir, şerîki ve nazîri, benzeri yoktur.

(Lehü'l-mülkü) “Egemenlik onundur.”

Mülk ne demek? Biz mülkü başka mânaya kullanırız:

¹³ Ziya Paşa (1825-1880), *Terci-i Bend*.

–”Benim Adapazarı’nda mülküm var, senin Bursa’da mülkün var. Berikisinin İstanbul’da...”

Mülk, taşınamayan mal demek; tarla, ev vs.

Buradaki mülk; hâkimiyet, meliklik, hükümlerlik, hüküm sürme mânâsına geliyor. Hüküm onundur. O hükmünü icra eder, O ferman okur. Ne dilerse O’nun dediği olur. Hükmünü O yürütür, demek.

(*Lehü’l-mülk*) “Hüküm, egemenlik onundur.” Bizde de meşhur söz var ya:

“–Egemenlik kayıtsız şartsız milletindir!”

Kitaplarda böyle yazıyor da, milletin sözünü dinleyen kim? Hiç dinlendiğini görüyor muyuz?

Egemenlik Allah’ındır!

(*Lehü’l-mülkü*) “Egemenlik onundur! (*Ve lehü’l-hamdü*) Övgü, medih, sena onundur.” Neyi sevsen, neyi övsen hepsi Allah’a gider:

“–Çiçeği beğendim; gül çok güzel, rengi şahane; manzara güzel...”

Allah yarattı. İstedığın kadar methet. O medihler gülü yaratana, hâlıkına gidiyor.

“–Sümbülün kokusuna bayıldım, nerdeyse sırt üstü yere düşecektim...”

O kokuyu ona Allah-u Teâlâ Hazretleri verdi.

“–Ufuktaki renklere bak, akşam vakti, sabah vakti... Aman yâ Rabbi! Geceleyin ne latif rüzgâr esiyor, şu tarafta hilal çıkmış, bu tarafta yıldızlar

göz kırpıştırıyor, bu tarafı lacivert, güneşin battığı taraf mavimsi renkli... Aman yâ Rabbi, denizin manzarasına bak, ayın ışıkları vurmuş...”

Sen Allah-u Teâlâ Hazretlerini methediyorsun, çünkü hep onun yaptıklarını övüyorsun.

“—Şu meyvenin tadı ne kadar güzel aman rengi...”

“—Ne kadar akıllı, ne kadar alim...”

Allah yarattı, o akıllı Allah verdi. Rabbimiz ete kemiğe nekabiliyet vermiş, ete kemiğe verilen kabiliyete bakın: Et düşünüyor, et bilgileri depo ediyor, içerde hazinesi var, istediği zaman çıkartıyor. Seçme ayırma aracı var, elektronik beyin gibi bilgilerin içinden istediğini çekip çıkartıyor; içerden sana veriyorlar, sen de dilden söylüyorsun. Allah Allah, konuşmak ne kabiliyet!

Maymun vs. konuşamıyor, konuşamaz; Allah o kabiliyeti insana verdi.

خَلَقَ الْإِنْسَانَ . عَلَّمَهُ الْبَيَانَ

(الرحمن: ۳-۴)

(*Haleka'l-insân*) [Allah insanı yarattı.]
(*Allemehu'l-beyân*) “İnsanoğluna konuşma kabiliyetini o verdi.” (Rahmân, 55/3-4)

Sen ne sanıyordun?

Maymunu oturtmuşlar, yıllar yılı beslemişler, öğretmeye çalışmışlar; öğretememişler.

“—Hocam, maymunu öğretememişler ama papağan konuşuyor...”

Papağan sesi taklit ediyor.

Eylesen tûtîye ta'lim-i edâ-yı kelîmât;

*Nutku insan olur ammâ özü insan olmaz.*¹⁴

“Tûtîye, dudu kuşuna, papağana söz öğretsen, sözü insan olur ama özü insan olmaz.”

Bilerek söylemiyor, teyp gibi ses taklit ediyor. Ama insana düşünme kabiliyeti vermiş, konuşma kabiliyeti vermiş. Gözünü kapatıyorsun; deryaları, denizleri, dünyaları, yıldızları dolaşıyorsun.

Bir gönül vermiş; Rabbim benim içimdeki bu engin gönlü benim bu dışımdaki küçücük cirmime nasıl sığdırmış... Rabbimiz, Atomun içine enerjiyi sığdırdığı gibi, benim içime gönül denilen engin âlemi nasıl sığdırmışsın?

(*Ve lehü'l-hamd*) “Hamd onundur. Neyi methedersen et, hepsi dönüp dolaşıp ona gider. (*Ve hüve alâ külli şey'in kadîr*) Allah-u Teâlâ Hazretleri her şeye hakkıyla kâdirdir.”

Yarım yamalak, azcık zorlamayla filan değil.

Kadîr; kudret-i külliye sahibi, kudret-i tâmme sahibi, eksiksiz kudret sahibi, her şeye kadir...

“—Şunu yapar mı, bunu yapar mı?..” Yapar.

يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ
وَيُحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا

(الروم: ١٩)

¹⁴Fuzûlî (1483-1556), *Mukattaât*.

(Yuhricu'l-hayye mine'l-meyyiti ve yuhricu'l-meyyite mine'l-hayyi ve yuhyi'l-arda ba'de mevtihâ) [Ölüden diriyi, diriden de ölüyü o çıkarır; yeryüzünü ölümünün ardından o canlandırır.] (Rûm, 30/19)

تُعِزُّ مَنْ تَشَاءُ وَتُذِلُّ مَنْ تَشَاءُ

(آل عمران: ٢٦)

(Tuizzü men teşâü ve tüzillu men teşâ')
[Dilediğini yüceltir, dilediğini de alçaltırsın.]
(Âl-i İmran, 3/26)

Dilediğini aziz kılar dilediğini zelil kılar, dilediğini diriltir dilediğini öldürtür; ne dilerse öyle yapar.

İnsan bu mânalara ererse evliyâ olur! İnsan, bu sözlerin mânasına erip de içine sindirdiği zaman, Allah'ın velisi olur.

Sen ne sanıyorsun, dinin özü bunun içinde!

(Lâ ilâhe illa'llâhu vahdehû lâ şerike leh)
“Allah'tan gayrıya boyun bükmem!” diyor. Gayrıya elinin tersiyle diye vuruyor. Para gitti, mevki, makam, alkış, şöhret gitti; hepsine bir tane vurdu, sırt üstü yuvarlandı gitti.

Neden? Ben Allah'a taparım; şöhrete tapmam, paraya, alkışa tapmam! İnsan beğensin beğenmesin; beğenmeyen küçük kızını vermesin... Aldırmıyor.

(*Vahdehû*) “Allah vardr, bir tektir. Allah’tan gayrisi yok...”

(*Lâ şerîke lehû*) Hiç ortağı yoktur. (*Lehü’l-mülk*) Mülk, egemenlik onundur. Bu derin bir mesele!

Kâinatta egemenlik Allah’ındır. Sen bunu görebiliyor musun? Bunu gördün mü bitiyor. İnsan o zaman *tevhid-i ef’al*, *tevhid-i sıfat*, *tevhid-i zât*; o mertebelerden bir tanesi... Sen her şeyin Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin yed-i kudreti ile yapıldığını, onun eseri olduğunu anlayabildin mi tamam; sen bir üst sınıfa, bir üst kura gel, buyur sen o kurdan yükseldin.

(*Lehü’l-mülk*) “Egemenliğin onundur.”

“—Hocam pekiyi, o öyle yapıyor, bu böyle yapıyor, haksızlıklar oluyor, şöyle oluyor böyle oluyor...”

İşte o esrarı çözüp de bu mânâyâ kavuştuğun zaman, iş bitiyor. Orada bir sır var, bıçak sırtı gibi bir atlamalı zorlamalı tarafı var.

Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin şerre rızası yok. Her şey ondan...

خَيْرِهِ وَشَرِّهِ مِنَ اللَّهِ تَعَالَى ،

(*Hayrihî ve şerrihî mina’llâhi teâlâ*) [Hayır da, şer de Allah’tandır.] Hepsi Allah’tan ama şerre rızası yok. İmtihan dünyası olduğu için o şerliğe o fırsatı vermiş. Seni de öyle imtihan ediyor, imtihan sorusu!

وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَأَمَنَّ مَنْ فِي الْأَرْضِ كُلَّهُمْ جَمِيعًا

(يونس: ٩٩)

(*Ve lev şâe rabbüke*) “Rabbin isteseydi, (*leâmene*) muhakkak iman ederdi, (*men fi'l-ardi*) yeryüzünde ne kadar insan varsa, insanlar, cinler, yâni imana muhatap olan bütün yaratıklar, hepsi, (*leâmene*) mutlaka iman ederlerdi, (*küllühüm*) hepsi birden, (*cemîâ*) toptan. Yâni hiç istisnası olmadan hepsi iman ederlerdi.” (Yûnus, 10/99)

Peş peşe söylüyor, öyle te'kidli söylüyor ki: Rabbin dileseydi yeryüzünde kâfirlik yapmaya bir insanın mecali kalmazdı, herkes ister istemez müslüman olurdu. Serbest bırakmış.

Onun istemesi, meşiyet-i ilâhîye olmadan bir şey olur mu? Mümkün değil; ne kâfir küfrünü yapar, ne şeytan şeytanlığını, ne nefis mel'anetini yapar; Hiçbir şey olmaz. Ama hayrı şerri göstermiş, imtihan dünyasında fırsat vermiş de derece aların diye onlarla seni karşılaştırıyor.

(*Lehü'l-mülk*) Mülk onundur; o istemese şeytan şeytanlığını, düşman düşmanlığını yapamaz, İsrail Lübnan'a saldıramaz, filanca şunu yapamaz bunu yapamaz...

“—Hocam, o zaman ne yapacağız?”

Çok kolay; Allah'la, mülkün sahibiyle, egemenlik elinde olanla dost olacaksınız! Ümidini, elini gayrıdan keseceksin, Allah'a bağlanacaksın.

*Zikreyle hakkı her nefes,
Allahu bes, bâkî heves;
Pes, gayrıdan ümmidi kes.
Tekrâr-ı zikrullah ile...¹⁵*

Onun da yolu tasavvuftur. Onun için dervişlerin yaptığı boşuna değil. Sen o tecrübelere ermediğin için onları uzaktan boş sanıyorsun.

Demek ki sabahleyin bunu söyleyebiliriz, zor bir şey değil. Bu kadar mükâfat olduktan sonra...

“—Eminönü’nde tereyağını yüz lira aşağıya veriyorlar deseler, gideriz kuyruk oluruz.”

Zor bir şey değil. Ne kadar tembel insanız!

Yâ Rabbi! Sen nefsimizi yenmeyi, tembelliğimizi yenmeyi nasib eyle... Kötü huyları üzerimizden at... Senin yolunda sana güzel kulluk etme nimetini bizlere ihsan eyle...

Fâtiha-i şerîfe mea’l-besmele!

Prof. Dr. Mahmud Es’ad COŞAN

26. 05. 1985 - İskenderpaşa Camii

[Bütün HADİS DERSLERİ’ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

¹⁵ Sultan I. Ahmed (1590-1617), *Dil-hânesi pürnûr olur ilâhisi.*